שער הכוונות — דרושי יום הכיפורים הקדמה

דרושי יוה"כ:

ובתחילה אכתוב המנהגים ואח"כ אכתוב הדרושים בע"ה מנהג של הכפרה המנהג הנזכר בספרי הגאונים היה מורי ז"ל נזהר מאד לקיימו והיה לוקח תרנגול א' לבן לכל א' מבני הבית הזכרים ותרנגולת א' לבנה לכל א' מבני הבית הנקבות ולפיכך לאשה מעוברת ישחוט עליה מספק ב' תרנגול א' זכר אולי הוא זכר ותרנגולת א' נקבה אולי הולד נקבה ועוד תרנגולת אחרת בשביל האשה עצמה נמצא שהם ג' תרנגולים ב' נקבות וא' זכר לכל אשה מעוברת. וזמן שחיטתו הוא בליל עיה"כ באשמורת קודם עלות השחר אחר סליחו' וסוד הדבר הוא לכפות את הדינים כי הנה התרנגול נק' גבר כי הוא בחי' ה"ג אשר ביסוד דנוק' הנק' גב"ר והוא נשחט ג"כ ביום הט' שגם הוא כנגד היסוד כנ"ל וע"י השחיטה נכנעים ונמתקים גבו' היסוד הנז' וכנגדו הוא השעיר המשתלח ביום הכפורים כי הנה השעיר ההוא הוא גבו' שבמל' דנוק' אשר הם דינין קשים יותר מן הגבו' שביסוד שבו הנקרא גבר ותרנגול ולפי שהוא יוה"כ יש בנו כח למתק אפי' הגבו' קשות שבמלכות שבה הנק' שעיר אבל בעיוה"כ אין בנו כח אלא בגבו' היסוד שאינם כ"כ קשים ואפי"ה אינ' נמתקי' אלא באשמורת הבוקר שהוא עת רצון והרחמים גוברים אז. ועוד טעם אחר כמו שהקדמנו כי יסוד נרמז בט' והמלכות בעשור שהוא יוה"כ ולכן כל בחי' נעשית ביום המיוחד לה:

המנהג שנהגו להתעטף בציצית בליל יוה"כ מנהג נכון הוא וטעם המנהג הזה הוא כי לעולם סוד הטלית הוא א"מ אל ז"א אם בבחי' ציצית קטן דעיבור או דיניקה או דגדלות ולכן בליל יוה"כ שאז שליטת הנוק' רחל לפי שמדת לילה גוברת בלילה ואז עלתה רחל בראש התבונ' כנודע ואז אי' עילא' מקפת אותה בציצית גדול אבל בשאר לילות שאינה עולה לא יש מצות ציצית ואינה נוהג בלילה שהיא זמן הנוק' ולפי שהענין הזה נעשה מאליו ליל יוה"כ ולא הוצרך אל תפי' כמבואר אצלינו לכן אין צורך לברך עליו ברכה להתעטף בציצית:

המנהג שנהגו להוציא ס"ת א' או ג' ס"ת בליל יוה"כ ואומרי' עליו התרת נדרים שהוא כל נדרי נזכר בס"ה בפ' פנחס בר"מ בד' רנ"ו ע"א וז"ל ובג"ד תקינו למימר בו כל נדרי. ובענין הס"ת שמעתי מחבר א' הוא הרי"ס ז"ל שציוהו מורי ז"ל פעם א' בליל יוה"כ שיקנה מצות הוצאת ס"ת בלילה ההיא בכל מה שיוכל לקנותו כי אז היה צריך לתקן איזה ענין והודיע לו כונה גדולה שיכוין בעת שיוציא הס"ת ונראה מזה כי יש סמך במנהג הזה להוציא הס"ת. גם היה נוהג מורי ז"ל להיות ניעור כל ליל יוה"כ ועוסק בתורה ונלע"ד הט' הוא כדי שלא יראה קרי בליל יוה"כ ח"ו ולכן בליל יוה"כ נוהגים לקרות אחר כל סדר תפלת ערבית ד' מזמו' הראשונים שבס' תהלים והם מן אשרי. ולמה רגשו. מזמור לדוד. למנצח בנגינות עד לבטח. וסגולת' היא כי יש בהם י"ש תיבות כמנין קרי ומי שקורא אותם ומכוין בהם לא יראה קרי בליל יוה"כ ההוא. גם ר"ת וס"ת של ד' מזמורים האלו הם בגי' קל"א כמנין כונ"ן שמים בתבונה והם אלו א' מן אשרי האיש וס"ת ד' מתאבד ל' מלמה רגשו גוים וס"ת ו' מחוסי בו מ' ממזמור לדוד וס"ת ה' מן סלה ל' מלמנצח וס"ת יו"ד מן תושבני ויתכן שהוא מונה בחשבון א' מאשרי וה' מהאיש והם קל"א כנלע"ד או אם נמנה גם ד' מזמורים עצמם והכו' לכולם ויהיה ה' וקכ"ו הרי קל"א ויכוין כי קל"א הוא בגימטר' סמאל

וסגולתם להעבירו מעליו ולפיכך אמרז"ל הרואה קרי בליל יוה"כ הוא מסוכן ח"ו זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל כמנהג אשכנזים כתוב בחוץ קודם תפלת אלול ויוד ימי תשובה יום צום ישאל האדם חיים וכפרה ויעמוד בשעת הוצאת ס"ת ויקרא ג"פ י"ג מידות ואח"כ רבש"ע מלא כל משאלותי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי חיים טובי' וארוכי' בכבוד ובמנוחה ביראתך ובתורתך בשלום ובהשקט ובבטח' ופדני מכל צרה ויגון וממות ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם וכפר עונותינו ואשמותינו אכי"ר ויזכור שאלתו ג' פעמים וכן במוסף ובמנחה כדי שישלי' שאלתו ג"פ ותנתן שאלתו ויקרא ג"פ ואני תפילתי. גם זה מצאתי אחר כל הנז' וז"ל יום צום ישאל אדם חיים וכפרה שכתוב למעלה עד ויקרא ג"פ ואני תפילתי גם זה כתוב סמוך לו תיכף אלו השמות ואלו שצריך להזכירם או לכוין בהם אחר נוסח התפלה והשאלה הנ"ל ואלו הן:

בראשית - יפ שמות - ענ ויקרא - הת במדבר - הת דברים - הד שיר - די מגילה - מי רות - הד:

איכה - אמ קהלת - את יהושע - בנ שופטים - המ שמואל - שמ מלכים - את ישעיה - וו ירמיה - את:

יחזקאל - שה תרי עשר - לב תהלים - הה איוב - אכ משלי - לה דניאל - לך דה"י - אר עזרא - המ:

ואני חיים חקרתי לידע מהיכן מוצא השמות האלו וידעתי כי הם מתיבה שניה של פסוק אחרון של הספר או' א' ואחרונה כזה שם א' י"פ הא' יוצא מפסוק אחרון של ספר בראשית שהוא וימת יוסף אות א' ואחרונה של יוסף וכן כולם עד"ז. גם זה מצאתי בחזרת מוסף ש"ץ ביוה"כ כתוב מבחו' מכנגד איה מקום כבודו עשוי סימן על תיבת איה כזה ומבחוץ כתוב וז"ל יר"מ אבינו שבשמים שתמלא את שאלתי ובקשתי כו' ולא מצאתי יותר מאלו התי' הנזכר פה ובמחזור שלו אחר מצאתי כת"י עצמו שמסיים בנוסח זה שתמלא את שאלתי ובקשתי בשם יפ ענ הת כסדר שכתבתי לעיל גם זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל ממנהג אשכנזי בתפי' יום הכפורים וז"ל ביוה"כ בשעה שהש"ץ אומר איה מקום כבודו ישאל א' מג' שאלות שירצה לשאול ויאמר בשם יה והם קיבוץ קמץ והם בגי' מ"ו ונלע"ד פירושו שישאל שיתנו לו א' מג' שאלות שירצה לשאול ולא יותר ובהכרח יענו ויתנו לו א' מהם. גם יכוין לשם י"ה בקיבוץ וקמץ אשר הם ד' יודין ופתח שהם בגי' מ"ו וזה יכוין בב' אותיות י"ה הרמוזים במלת איה ולא ידעתי אם זה כתבו מורי ז"ל בתחילת ימיו אשר עדיין לא נכנס בפרדס החכמה אלא העתיק זה מספרים אחרים ולזה דעתי נוטה. גם מצאתי בסדר מוסף יוה"כ בחזרת הש"ץ בפזמון המתחיל כן האוחז ביד מדת משפט הכל מאמיני' שהוא אל אמונה הבוחן ובודק גנזי נסתרות וכל מאמינים שהוא בוחן כליות ופזמון זה כתוב אחר קדוש' המוסף וכתוב בחוץ כתיבת מורי ז"ל האוחז הוא שם בן ד' אותיו' ובגי' כ"ז היוצא מפסוק אוחזה בסנסיניו הבוחן צריך כך צריך להגיה כך הבחן והוא בגי' אדני והוא שם מעולה למעלה על ע"א שמות. הגואל צריך להגיה כך הגאל והוא בגי' שם כוז"ו ט"ל והוא בגי' הויה אחד ובגי' יד"י די"א וטובים לגאולה ולישועה. הדן באת ב"ש צט"ק והוא שם של כתר הנק' צורטק ההגוי והוא בגי' אזבוגה ובגי' דודי וזמ"ש דודי צח. הודאי הוא שם המפורש י"ה במילואו יוד ה"א אותיות הודאי ובאותו שם עלה משה למרום וכן ודאי הוא בגי' אהיה עוד ירצה כי ודא"י הוא שם קדוש היוצא בר"ת ויברך דוד את ה'. החותך צריך להגיה החתך והוא שם המפורש יוצא מפסוק פותח את ידיך ס"ת. הטוב בגי' והו והוא שם א' מע"ב שמות היודע והוא בגי' המלך והוא שמו של כתר הקב"ה: